

L I S T E K

Nova c. kr. justična palača in nova jetnišnica v Ljubljani.

(Konec.)

V glavni veži na levo je v vratarjevem stanovanju tudi prodaja kolkov. Na glavni fronti, kjer se križa Miklošičeva cesta s Sodnijskimi ulicami je nabiralnik za pisma.

Na južni strani sodnega poslopja, z njim po koridorjih zvezano, se nahaja jetnišnica, zidana v obliki križa in obstoječa iz podzemlja, pritličja in treh nadstropij, v katera drži dvoje posebnih stopnic. Vsi stroji so iz betona po Monierjevem sistemu. Tla v stanovanjih so iz trdih deščic, v drugih prostorih iz mehkih desak, po hodnikih in straniščih pa iz cementovih plošč. V podzemlju so parni kotli za centralno kurjavo, kopelnice s kotli, kuhinja s postranskimi prostori in prostori za kotle, desinfektor na paro, štiri disciplinarne celice, popolnoma opravljene delavnice za mizarje, ključavničarje, kovače, knjigoveze, krojače in čevljarje, ter zaloge. Celice za okrajnosodne jetnike so v južnem pritličnem traktu in so, kakor omenjeno, po koridorju -v zvezi s kazenskosodnimi pisarnami. Deželnosodni jetniki so porazdeljeni po ostalem delu pritličja in po treh nadstropjih, in sicer se nahajajo v severnem, panoptično postavljenem traktu celice za samotni zapor, v južnem, vzhodnem in zahodnem traktu celice za skupni zapor in — toda po prostoru ločeno — za preiskovalni zapor. Celice za jetnice so v severnem traktu, za mladostne kaznence v zahodnem traktu tretjega nadstropja, kjer se nahaja tudi jetnišnična bolnica, najnovejše higiensko opravljena, s prostorom za 24 moških in 8 žensk, zdravniška ordinacijska soba z lekarno, kopelnice za bolnike, dve izolirani celici in prostorna kapela z zakristijo in sprednim prostorom. V južnem traktu drugega nadstropja je prostorna šolska soba in zraven soba za učitelja z jetniško knjižnico. Normalno je prostora v jetnišnici za 380 jetnikov, med temi za 74 v samotnem zaporu, v sili pa gre notri 500 jetnikov. Jetnišnica je zidana

tako, da bo moči v njej prestatii kazen tudi po najnovejših kazenskih sistemih, ne da bi jo bilo treba veliko prezidavati.

Od odzunaj je moči priti v jetnišnico skozi štiri vrata. Troje vrat je zmiraj zaprtih in se jetniki dovajajo in odvajajo skozi glavna vrata na vzhodni strani na Miklošičevi cesti. Po hodniku, ki drži v notranje prostore, prideš najpoprej do sprejemnih in preoblačevalnih prostorov in do celic za dovedence.

Vsi prostori in vsa krila, kakor tudi celice, se zapirajo z močnimi avtomatnimi vratmi iz železnega omrežja. V vseh nadstropjih so pazniške sobe, ki leže tako, da dotični paznik pregleda in pazi lahko na vse kaznjence, ki so v dotičnem traktu ali na izprehodišču. Neoženjeni pazniki so v teh sobah tudi nastanjeni. Vsi pazniški prostori in pisarne so med seboj, kakor tudi s celicami in s sodnim poslopjem zvezani z zvonci in telefoni, ki so centralizirani v inšpekcijski sobi v pritličju. V svrhu kontrole pazniških organov, ki opravljajo nočno službo in imajo kontrolne ure, je v vseh nadstropjih napravljenih šest kontrolnih postaj.

Vodovodne, kurilne in svečavne naprave so take kakor v sodnem poslopju. Voda je napeljana tudi po vseh straniščih in odvaja odpadke naravnost v kanale. Razsvetljava je napeljana po vseh celicah, koder so skupne svetilke zavarovane z žicasto mrežo. Tok lahko sklenejo in prekinejo samo pazniški organi s posebnimi ključi. Jetnišnica je krita z opeko. Vzhodno in zahodno sta prizidani hiši za stanovanja uradnikom in paznikom jetnišnice s posebnima vhodoma v Miklošičevih, oziroma Cigaretovih ulicah. V vzhodni hiši so v pritličju pisarne jetnišnične uprave in zraven njih so sprejemni prostori.

Obe hiši sta po hodnikih zvezani z notranjimi prostori jetnišnice. Južno od le-te stoji pralnica, v kateri je moderno opravljeno parno prališče. Prav tako je cela jetnišnica urejena po najnovejših načelih jetnišnične tehnike.

Med jetnišničnimi poslopji in okoli njih leži proti severu veliko gospodarsko dvorišče, proti vzhodu in zahodu pa sta izprehodišči, ki ju po noči intenzivno razsvetljujejo električne obločnice, tako da jih pazniki s hodnikov natančno lahko pregledajo in ni treba postavljati posebne ponočne straže.

Celo poslopje obdaja 3 metre širok trotoar iz porfirja. Pred poslopjem na južni strani je 20 metrov širok prostor z

vzvožnim klančkom. Vzhodni in zahodni strani sodnega poslopja je prizidan 6 metrov visok zid, ki obdaja jetnišnico in dvorišče. Ob zidu pa do trotoarja se razteza vrtič, ograjen z železno ograjo s kamenitimi stebri.

Kakor že omenjeno je cela zgradba obdana od štirih cest, je blizu južnega kolodvora in blizu postajališča električne cestne železnice ter je po Miklošičevi cesti neposredno zvezana s prometnim središčem.